

הדלינת ישראלי
הכנסת

פ.א.

פרוטוקול מס' 13 / א

מישיבת ועדת הכספים שהוקמה ביום ג', כ"ג
בחדרן מס' ז - 8.11.55, בשעה 16.10.

חברי הוועדה

נכבדי:

- י. גורלי - היו"ר
- י. בדר
- א. בהיר
- א. בקר
- ט. חזני
- א. הרצפלד
- ז. סוזמייב
- י. סמיר
- ט. סנה
- י. פורדר
- ז. צור

סוזמנים:

- מר בר-יוסף
- מר ברוש - נציג מט ההכנסה
- מר קרון - מטעם משרד הכספים.

סדר-היום: (1) חוק המלווה (סוסדות כספיים), תשט"ז-1:55
(2) ספר הניסוחים.

הנני פותח את הישיבה.

היו"ר י. גורלי:

במסגרת לדרון בחוק המלווה ולאחר מכן
אנו נעבור לספר הניסוחים. בהצעה על סעיף 2, בחלקו הדעות.
היו 3 הצעות: (1) למטר 3 סיליון; (2) למטר הצעת הממשלה;
(3) למטר 20 סיליון. מולם לא עלה בידו עד כה להביא לכנסת הן הצעה
הזו. אם כן אנו חוזרים לסעיף 2 שהיה סעיף מרכזי בחוק זה.

א. סוגיית יב:

יש מרחק בין הדברים בהם סילמת את ישיבת
הבקר לבין זו שאתה מתחיל אתה.

ב. גר:

שמעתי את ידידי מר הורוביץ. אבני מבין
שהוא יכול לתת מהאוצר כסף כמה שהוא רוצה.
ואבני אף מבין שהבנקים אינם יכולים לתת. האוצר רוצה, ברוב ורמטובה,
5 מיליונים בוספים; שנית - האוצר איננו רוצה להחזיר את ה-5 מיליון
שהוא לקח. זוהי המטרה המטובה של הבעיה. אומרים שזה טוב לבנקים,
ומר הורוביץ אמר שההכסף הזה ייספר ולא ישתסר בו, ויקבלו רבית של
3%; כלומר, הבנקים יקבלו רבית של 3% תמורת העברת הפקדונות שלהם
למסך 3 חדשים. לאמיתו של דבר, ההבדל הוא כזה: למר הורוביץ בותנים
את הכסף הזה למסך 3 חדשים, ואילו למר אשכול - למסך 5 שנים.

ועתה, מבחינת האוצר: מבחינת האוצר,
אין ספק שהאוצר יכול ללכת לבנק ישראל ויקבל עם עוד 5 או 10 מיליון
לירות בוספות. או אחרת: מר אשכול יכול לקחת 5 מיליון לירות בעזרת
ועדת הכספים, או הוא יכול ללכת למר הורוביץ ויאמר לו לקחת מהבנקים
על חשבון פקדונות שונים. מהו ההבדל? ההבדל הוא בזה, כי אם הוא יקח
סכום זה על חשבון פקדונות, הרי שהוא יצטרך להחזיקם. אולי זה מבחינתו
של מר אשכול, כי הוא מוכרח יהיה להחזיר לפני שנת הכספים. אבני מתכוון
בדברי אלה ל-5 מיליון לירות בוספות. ואינני מתנגד לטרנסקציה מעיקרה

זאת ועוד: יסנו דבר אחד שאנו, לדעתי,
חסור ממד. אמר מר הורוביץ, בין היתר, כי קיים הסדר כזה שמהפקדונות
הנסמכים בבנקים האוצר מקבל 9%, הרי האוצר איננו מתכוון להחזיר אי-
פעם פקדונות אלה. ידוע למר הורוביץ כי הפקדונות עולים ולא יורדים.
לכאורה, אתם טוללים את הפקדונות האלה מהבנקים.

אין ספק בכך שמר הורוביץ מתכוון להטיל
מס חדש, מר אשכול הוא אצנו ידוע לא במדינת ישראל ולא בסוג מסים אחר בעולם;
מס זה בקרא מס פקדונות. לפי מס זה אפסר יהיה לחייב את הבנקים לתת
9% מהפקדונות לאוצר. ואל לכם לקרוא לזה סלונה. מר אשכול מקבל בחינם
9% מכל הפקדונות. הרי דבר זה מסס מזעזע. מר אשכול בכנסת,
כי מדינתנו איננה מדינת שוד אלא מדינת חוק. ולכן דבר זה לא יתכן.

לא הייתי מוסיף אף מלה מילפלא שמעתי
את דבריו של מר הורוביץ אשר אמר אותם בחפזון. חבל שמר הורוביץ איננו
כרגע, ואבני מבין שמר בר-יוסף ימסור את דבריו.

ג. חזבי:

אינני מציע כהצעת חבר הכנסת גדר ומף לא
כחבר הכנסת צור. אבני מתמלח על מר הורוביץ
כשהוא דיבר בישיבת לפני האחרים. מדוע הוא התרגש כל כך?

האוצר אוצר שאנו נאמר לו 5 מיליון לירות
בוספות. אבני אומר שיש מוקדם ופאוחר. לדידי, זהו חוק אשר דומני,
איננו היחידים. ולכן אבני מציע, שועדת הכספים תביע מסגלה, שמר האוצר
והחשב יעשו ככל האפשר מביב הבעיה הזו הדרושה להם.

הינ"ר י. גורי:

אבני מצטער, מר חזבי, אפסר למר ואפסר
לא למר. זה לא קרה שאנו נאמר כדי
שהאוצר יסלם חובות.

1. סוגיית הדיבידנד:

היתה סתירה כה בולטת בדברי סר הורוביץ.
בנוגע הרחשון הוא נוף קצת בולטת הכספים
של הכנסת השניה, שהיא גרסה בפירה כספית למצב הליברליזציה. הוא ציין
במופן דפני לסדי, עד כמה שהממשלה עצמה גורמת להיבטלציה. לדעתו,
הי המטר במטר המס דקות, הסדנים על חוק אשר, הוא סוליק את המורות.
אזאאאאאא

אני שואל: מה זה פתרון הבנקים הרבנים
הטוב ביותר הלוואה תמורת 7%? אנו היושבים כאן, היינו עדים לוויכוח
שהתנהל רק לפני שבוע ימים, כשהיינו צריכים למטר ערבות על הלוואה
שביתנה לחקלאות, ברבית של 8 1/4% לבנק לאומי. הוסיפו ואמרו, כי זה בא
כתוצאה ממבוק קשה... (סר בר-יוסף: המבוק הקשה היה גיוס לרבית).
פירוש הדבר, שהבנקים גם כשהם נוטרים הלוואה סחוף לסכום ליקווידיום,
דכו רבית גבוהה יותר מ-8 1/4%. לה פעם שמעתי מצד הבנקים - יתכן ומטעמים
בניסוק זה - שחוז גבוה ניתן בהלוואות, במופן יחסי, ולכן הם מחפשים
פיצוי ברבית יותר גבוהה תמורת הלוואות.

הבנקים מקבלים מהחקלאים רבית של 8 1/4%

תמורת הלוואות, ולמטרות אחרות הם מקבלים 12-15 אחוז, וכו' וכו'.

הערה אחרונה: נכון המר ד"ר בדר, ונוסף

לדבריו אני מוסיף ואומר כי יש הקפאת המטרות. לדעתו, אם היו פקדונות
ב-100 מיליון לירות, אז הבנק יכול לתת לציבור 10%. כל הגעיה הזו
היא חלק של המוצר. כיום המצב בסדינה הוא כזה שהמוצר ספריד מיו את
הוצי מהמטרות סחוף לדברים אחרים שמתר לו לקחת מהבנקים. זאת עובדה.

אם סר הורוביץ אומר שזה הסדר, וזה כמעט

חוק, ונף לא יפה לדבר על כך, ואילו המוצר עשה חשבון על כך, אזי מדוע
הוא עשה חשבון רק על 5 מיליון. הרי מגיע לו עוד 4,5 קרוב ל-5 מיליון.

אם ההבנה של סר הורוביץ צודקת, שזאת

זכותו של המוצר, וכי זה מגיע לו, וכי קיים הסדר כזה, וועדת הכספים
רק סכבדיה בדבר, - אם כן הדבר, אזי שילקח דבר זה ויוטר מעל השולחן.
אך אם זה הובא לכאן, הרי שאנו יכולים לאסר או לא למטר. ואם סר
הורוביץ אומר שזה מגיע - אזי צריך לתת לו. אולם על תוספת של 5 מיליון
כפי שהובאה בפני ועדת הכספים - דבר זה לא נראה לי.

2. פורטר:

את הסדרותיו של סר הורוביץ הישיבה לפני

ההצדצת לא שמעתי, המרם מהלכת לפני כן.

ואני רוצה לומר כיצד אני רואה את כל העניין הזה. אבל הכנסת נדר דיבר
על מס. עד כה הדברים היו תלולים בחסדיהם של הבנקים. אולם עד כמה
שפני יודע, ואם הינוי טועה, קיימת הבטחה או החתיבות
מצד המוצר, שאם יש הגדלת פקדונות, אזי המטר יהיה לקנות מהם לפי
מיכסה. הינוי מקבל את ההגדרה - מס פקדונות - כי היא הינויה קולעת
למטרות זו.

אני לא סוכן להסכים ללחוף על המוצר

, ואני דורש בתוקף, בלי הסתייגות, לתכונ את הפוליטיקה המליסקלית
שהמוצר לא ימכל את הסכומים כפי שעשה עד כה.

ברור לכל החברים, שמצבנו בשטח הבנקים

הוא די מתוח; ואין זה סוד שהבנקים מפחדים, ובצדק, מן המבט הסורר
כעת. לכן אני רוצה לתסוך בזה. יחד עם זאת, אני
רוצה ללחוף על המוצר - וזה לקרוא התקציב הבא - לשנות את חקו בו הוא
נוקט עד כה. ברגע זה אנו מחזייבים למטר שהמסק שלנו יהיה מסך סדיר.
על כן אני תומך בהצעת הממשלה.

י. ספיר:

אני הבינתי שזה לא חובה על הבנקים, אלא זוהי מדיניות להוסיף את שטרי החוב. יש פה ענין של 9%, וזה לא חל על הפקדונות החדשים. אם זה כך או כך, אזי לא טן הנטע שהמטלה רשאית לקבל מהבנקים. ההכדל הוא בזה שהטוען הוא לזמנים יותר קצרים, ויש טוען לזמנים יותר ארוכים.

אני שואל האם על ידי זה יסדרו את זה יפחיתו את הסכום של 9% אשר הצטבר, או שזה יהיה נוסף על 9%? אם כך ואם כך, למה? אלא אם זה בתוספת של 9%. מכל מקום, נוספה אפשרות לאוצר לקבל מהבנקים. לדעתי, אם הוא, האוצר, חייב 5 מיליון, אזי הוא יכול לעשות קונברסיה. יש 5 מיליון חדשים, האם זה ביחס ל-6 מיליון? ברצוני לדעת מהי התשובה.

א. הרצפלד:

כל הענין הזה עורך בי קצף רב. ישנם כאן חברים המטעיטים והטורבים.

המצב הוא כזה: יש לחץ בקופה, ויהיה לחץ יותר גדול. חבר הכנסת בדר טצא לו דרך בענין זה, כפי שמוצאים עורכי הדין.

אני מודיע לכם, כי הקצף שלי הוא לאין ערוך, בידעי היטב באיזו מידה עסינו עוול בזה שעכנו את האיטור של 10 מיליון הלירות, ואני אף יודע מה גרמנו על ידי כך לחברים החקלאים, לחקלאות.

כמובן, שכל כמה שיש יותר כסף, זה יותר טוב. והוסבר לנו מדוע המטלה אינה יכולה לדרוש יותר כסף. ישנן הוצאות מיוחדות שלא במסגרת התקציב - ענין הבטחון וענין המלאי - ביחוד בזמנים אלה.

אני אומר, כי אני מתנגד שחוק זה יתלווה במסהו; לדעתי, כסף זה יוצא לכל מטרה שלא תהיה, - יהיה זה לטובה. לא מעט מכסף זה יוצא לכסוי הגרעון שהאוצר אותו חייב לפיתוח.

ועוד אני אומר: במידה שאינך מקיים דבר זה, הרי כל הדברים האחרים נראים כפסולים. מתפקידנו לסייע ולא לעכב. (י. בדר: לסייע לאינפלציה.)

מר בר-יוסף:

הסדור שנעשה עם הבנקים, ולאחר מכן עם המוסדות, לא נעשה כתוצאה מהחלטת הממשלה, כי אם ע"י הוועדה הטייעצת של הבנקים שבראשה עומד מר הופייין.

באנגליה 30% מהאקטיב מוסקע בניירות ערך מסלתיים. בהולנד, צרפת, בלגיה, אותו דבר. ההתחלה הייתה ב-4%, אחר כך ב-6% ועד 9%. לא מסקיעים 9% מכל הפקדונות, אלא פקדונות מסוג של עובר-וסב. מכיון שאין לנו פה בורסה שאפשר למכור ניירות ערך, אמרנו, אם יש צורך להחזיר את הפקדונות אז אנו רוכשים באותה מידה שהוא רבס; ואנו מוכרים לאותו הבנק שאצלו גדלו הפקדונות.

כיום הממשלה אמרה שהיא מסתפקת במיליון וחצי לירות, ולא יותר. בזה סוועדה הכספים לא אישרה את החוק, אז היא נאלצה לסלף את אותם הסכומים של הפקדונות. מר הולוביץ אמר שבתכניות המסדן של הממשלה, היא לקחה בחשבון שתגייס סכום מהבנקים, וזה היה 5 מיליון הלירות.

י. ספיר:

אני מבין מתוך דבריך כי זה נעשה מרצון ולא מאונס. הבנקים היו מוכרחים להכניס 26 מיליון לירות בניירות ערך מסלתיים. (מר בר-יוסף: זה היה לפי המיכסה.)

י. ספיר:
10 מיליון אלה כלולים בתוך ה-26 מיליון.
מבחינת ההיקף, האוצר לא יקבל יותר. בלי
ניירות ערך האוצר יתן להבטיח בעד אותם 26 מיליון שהם מקיימים אצלו.
(טר בר-יוסף: רק לפי המילונות הללו, - אין אחרים.)

אלה היו 5 מיליון, ועכשיו - 10 מיליון.
אני מבין שנוצלו 16,5%. אזי יש 5 מיליון לירות לפי החוק הקודם.
(טר בר-יוסף: לגבי כל המילונות האלה קיים אותו הסדר.)

היו"ר י. גורי: ובכן, אני יכול להצביע.

י. ספיר:
האם הובאה לפני הוועדה, ע"י האוצר,
אילו שהיא תסובה על הפצת הקופאיי אם יש
הכרח על 5 מיליון?

היו"ר י. גורי:
אני אמרתי, כי שר האוצר הסביר ממה מורכב
הסכום של 150 מיליון הלירות, שהן היוו
גרעון קופתי: משיכון, סלאי, בטחון וכו'. זו רשימה שעומדת וקיימת, והיא
ידועה לכל.

י. ספיר:
יורטה לי להעיר: בתקציב 1954/55,
ו-1955/56 כלולים טכומים למטרה זו.
בשנת 1954/55 היו 13 מיליון לירות, אח"כ בשנת 1955/56 - 20 מיליון
לירות. מדוע זה טופיע פתאום, באמצע השנה, העניין הזה; הרי זה חלק
טהמיבנה של התקציב.

היו"ר י. גורי: אין זה שייך לחוק. אני מצביע את ההצעה.

ה צ ב ע ה

בעד מיטרה 5 מיליון לירות - 3

גוד מיטרה 10 מיליון לירות - 7

ה ס ת י צ ר ת : לחובר הכנסת בדר.

היו"ר י. גורי: סעיף 3. (קורא)

י. בדר: אני מציע לחוק סעיף קטן (ג). אני חושב
שהוא כלל לא דרוש.

בסעיף קטן (ד) אני מציע, להוציא את המלים
"או לטוב"ז". סכל מקום, אני מתנגד למלה "או"; לא איכפת יהיה לי אם
תשאר המלה "לטוב"ז".

במקום סעיף קטן (ה) אני מציע, שיהיה כתוב
"ועדת הכספיים של הכנסת תקבע לפי הצעת שר האוצר וכו' וכו'..."

מדוע זה כתוב כך? מהו ההנדל?

ד. סולוביץ:

המטלה רוצה לקבל סכומים.

מר בר-לונד:

הצעת בדר היא לסחוק סעיף קטן (ג).
אני מציע כל הצעה לחוד.

היו"ר י. גורני:

ה צ ב ע ה

הצעת חבר הכנסת בדר לסחוק סעיף קטן (ג) לא בתקבלה.

הצעת חבר הכנסת בדר להוציא את המלה "או" שסופיעה
לפני המלה "לסוכ"ז" בסעיף קטן (ד) לא בתקבלה.

הצעת חבר הכנסת בדר לסעיף קטן (ה) לא בתקבלה.

לחבר הכנסת בדר בסעיף 3(ג), 3(ד), 3(ה).

3 ה ס ת י י ג ו י ת

סעיף 4 (קורא).

היו"ר י. גורני:

ה צ ב ע ה

סעיף 4 בתקבל.

סעיף 5 (קורא)

ה צ ב ע ה

סעיף 5 - בתקבל

סעיף 6 (קורא).

ה צ ב ע ה

סעיף 6 - בתקבל

סעיף 7 (קורא).

הסעיף זה אני מציע לכתוב "כל בנק"
במקום הכתוב "כל סוסד כספי רשמי".

י. בדר:

ה צ ב ע ה

הצעת חבר הכנסת בדר לסעיף 7 לא בתקבלה

סעיף 7 כמוצא בתוק - בתקבל.

לחבר הכנסת בדר.

ה ס ת י י ג ו י ת

הינ"ר י. גורלי:

סעיף 8 (קורא).

י. בדר:

אני מציע שמעוף זה ינוסח כך:
"טר האוצר מסונה על ביצוע חוק זה".

ה צ ב ע ה

הצעת חבר הכנסת בדר לסעיף 8 - לא נתקבלה

אצא סעיף 8 כטובצ בחוק - נתקבל.

ה ס ת י ל י ג ו ת

לחבר הכנסת בדר.

י. בדר:

אני מציע סעיף נוסף אשר ינוסח כך:
כל בנק ושאי לרכוש שטר ערך לפי
דרישתו, בתנאי שטר ערך שירכוש לא יעלו על 9% מן הפקדונות הטופקדים
אצלו. אני מעדיף חובה מטפטית.

סר קטרון:

אני סודיע כי הצעה זו איננה יכולה
להתקבל, מטום שהכרונה היא לגבי מלווה.

י. בדר:

אני מבקש להעביר ענין זה לוועדת הכנסת.

הינ"ר י. גורלי:

אנו עוברים
לסעיף הטבי שבסדר היום:
ספר הביטוחים.

בישיבה הראשונה של ועדת הכספים, לאחר
הפגרה, נתבקשה הוועדה לדון בספר הביטוחים. בינתיים הובאה שאלה זו גם
מעל בטת הכנסת בדרך של הצעה לסדר היום ע"י חברי הכנסת בנוב' וסנה, ובקשו
שהכנסת תדון בעיה זו. הכנסת העבירה בעיה זו לוועדת הכספים. ואכן
שני הדברים יחד נפטרו. מסתבר איפוא שמה שהיה לומר לחברי הכנסת בדר ובקר
סטענו, ואני סבור שאם שלטונות מס ההכנסה קראו גם את הפרוטוקול של ועדת
הכספים וגם של הכנסת, הרי ביטיב לעשות אם שלטונות מס ההכנסה יובילו אותנו
להסבר הבעיה. אני מציע שי"ר ברוט יפתח בענין הברון.

ד"ר ברוט:

דומני שאין הרבה להוסיף בנדון. מה
שיט להגיד, מספר הספר בעצמו. הפרסום בא
בעקבות סעיף המסנה 3 לסעיף 4 מסנת 1952/53, הנותן לטר האוצר סמכות לפרסם
דשיטת הביטוחים; זו לא היתה חובה, אלא סמכות בלבד. יש תקון של
הסעיף הזה ושם כתוב שטר האוצר חייב לפרסם; אולם תקון זה חל על שנת
הסומה 1954/55, והפרסום - על שנת הסומה 1953/54, והיא טראה את ההכנסה
של שנת 1952/53.

הספר כולל 115 אלף שעות; מהם 2500 חברות,
ובערך 112.500 עצמאיים, וביניהם מנהלי חברות שמקבלים מסכורת ולסלמים
מס על המסכורת בדרך של מסכורת. הכנסנו גם מנהלי חברות פרטיות.

ההכנסה כפי שאמרת היא של שנת 1952/53.
לגבי עורכי חשבונות ומאזן ההכנסה היא של שנת המאזן ל-1951/52. לגבי
חברות יש לציין בפרט חברות פרטיות, שהחברה ובעליה, אינם מוסיעים ביחד.
לדוגמה: מופיע פרוסצ'נקו, ומופיעה גם חברת "עלית". לכן נתפעים מטרואים
את הסכומים המופיעים בספר. אבחנו הבאנו את הצילום של הסומה בשלב האחרון.
אם יש לה רק הצהרה בטרם נעשתה הסומה.

אם השומה אותה עטינו היא בניגוד להצהרה -
והיא יכולה להיות טופית לאחר ההתנגדות - הרי איננו יכולים לשנות ולא
כלום כטובתן פסק-הדין. וישנם מאות מקרים בספר שנגמרו על סמך פסק-דין,
וגם אלפי מקרים שנמצאים בשלב של התנגדות.

אגף מס ההכנסה היה מסך כל השנים בפיגור
בענין השומות, אשר הוא הלך וגדל עד שהגיע לשיאו בשנת 1953. הפגור
חל עקב ההצהרות הלא מתקבלות על הדעת. בשנת 1954 נעשה ניסיון בפעם
הראשונה לחסל את הפגורים; ואכן עטינו 200 אלף שומות וטיפלנו ב-100 אלף
תלויות. אולם גם כיום אנו נמצאים בפיגור. הפיגור שלנו הוא בערך של
שנה. אנו מקווים עד סוף שנת 1956, כלומר עד סוף חודש דצמבר 1956,
להגיע לידי מצב מעודכן. אנו מצויידיים כעת במספר מספיק של מפקחים,
אם כי הם אינם מפקחים מקצועיים שיכולים לעמוד במלחמת השומה, אבל יש לי
סיבה להביח שבשנה הבאה נגיע למצב מעודכן, בדיוני לציין כי פיגורים
אלה אינם פיגורים בעבודתנו.

50-60 אחוז מתוך ההצהרות האלה בראות
בדרך כלל כהצהרות מתקבלות על הדעת, ולכן נשאר למס ההכנסה לעשות
בדיקה של כל התיק בלבד. באמריקה, למשל, בודקים מדי שנה בשנה מ-5-6
אחוז של התיקים. אנו מנסים לבדוק ב-100% או ב-95% של תיקים, זאת
אומרת ההצהרות הן על פי רוב בלתי מתקבלות על הדעת.

לגבי החברות יש לנו מספר מיוחד ששם
נמצאים כוחות מצויינים מעולים, שם בודקים את כל המאזנים וכן את כל
החשבונות. התוצאה מזה יוצאים הפרטים עצומים; אין זו הוכחה לדו"ח כוזב.
ההצהרות על פי רוב הן לגבי חברות גדולות. כאמור, לאחר בדיקה יוצאים
סכומים עצומים של מס שצריך לשלם.

מצאתי בארצות אחרות כי ישנה הפרדה בין
מנגנון הערכה לבין מנגנון בדיקת ההצהרות. מתקבלת הסיטה לבדוק כל
נישום פרטי. באוסטרליה אמרו לי שבדיקות אלה מביאות מ-80-90 אחוז תוספת
של מס, הם קוראים לזה "ג'ביון סכסס" של בדיקה.

היו"ר י. גורני: רשות הדיבור לחבר הכנסת בקר.

א. בקר: לא אגזול סכס זמן רב. לדעתי, כולנו
צריכים לברך על עצם העובדה שמסדר האוצר
פרסם ספר זה, באשר הענין הוא מאוד רגיש לגבי הציבור. אני אומר כי ענין
זה הוא מאוד רגיש בחיי הציבור, וטוב שהוא מתגלה כאשר הוא מתגלה.

אף אם אנחנו מדברים על דבר שהוא טענת הכספים
1952/53, ובכל זאת אני אומר שאין לעבור על סדר היום.

יש לי שלש בקורות שבדיוני לעמוד עליהן:

(א) ישנם אנשים שלא שלמו את המס כפי
שמגיע מהם. ישבנו לפני הצהרים ארוכות, ודברנו ואמרנו כי כסף זה
הוא של האוצר, של המדינה.

(ב) דברנו על הפליות. מדוע הסכר צריך לשלם
את המס לפי החוק, בו בזמן שהעצמאיים - ואינני אומר כל העצמאיים, אולם
ישנם רבים שאינם מסלמים לפי החוק.

(ג) לא פעם ואף לא פעמיים דברנו על נושא זה:
אנו מדינה צעירה, האזרחות היא צעירה, הציבור צעיר לגבי מס הכנסה שהחוק
מטיל, שהמדינה מטילה. לא הייתי רוצה שתהיה תעודת עניות לגבי המס
במדינת ישראל.

קראנו עשרות שמות העתונות העיתונות-יוני-יוני-ערב
המצינים שמות שנתפרסמו בספר הנישומים, וכמו כן על השמות אין שום סימן
שהאיש הוא מנהל חברה וכי החברה סופיעה בצד השני של הכסף.

מבין 115 אלף השמות הנתונים בספר זה
בקשנו את הנשי הטקטיטיקה שלנו לקחת במסגרת 23 אלף שמות = זה 20% =
מבחינה מקצועית: תעשיה, מלאכה; למי מקצועות הפסיים: רופאים, עורכי-דין
וכו', ואנו מגיעים לסיכומים מסויימים. לגבי העיתונות, התחשבנו
לפי ההכנסה המוצהרת החייבת במס הכנסה. לדוגמה: בעלי התעשיה; לעומתם
לקחנו שכירים.

בעזרנו באומר של מרכז פלג, ואנחנו מגיעים
בתעשיה: הממוצע של 2253 איש - 1907 לירות, זאת אומרת 10% מהלל הסוג הזה.
מקצועות הפסיים - רופאים עצמאיים מספרם במדגם הוא 522 איש; הכנסתו של
רופא עצמאי היא 2290 לירות; הכנסתו הממוצעת של הרופא השכיר היא 3000 ל"י.

זאת ועוד: המהנדסים: מהנדס עצמאי מרוויח
2249 לירות, השכיר - 2850 לירות. - כל הפירוט הזה הוא בטבליל לאותה
שנה. כל החישוב הזה נעשה בעזרת טלטה גורמים: תעריפי שכר, מקדמים
וסימוס בחומר פלג.

עורכי-דין עצמאיים, מספרם הוא 173 איש.
הכנסתו הממוצעת של עורך-דין עצמאי היא 2513 לירות, ואילו של השכיר -
2800 לירות.

בענף הכנין: מספרם הוא 1023 איש. עובדי בנין
עצמאיים יכולים להיות גם קבלנים או קבלני-מטה, - הכנסתם 1908 לירות,
והשכיר - 1470-1800 לירות.

הייתי מוסיף כאן כהנה וכהנה, אולם אינני
רוצה להלאותכם בדוגמאות.

מסחר: במדגם מופיעים 5877 איש; זה יכול
להיות גם סיטונאי ועוד. הממוצע של עצמאי בענף המסחר הוא 1751 לירות.
ישנם שכירים העובדים בענף זה, העוסקים בפקידות ועוד. הכנסתם המינימלית
של עובדים אלה היא 1560 לירות, וההכנסה המכסימלית - 1680 לירות.

בטרם שאני אציע את הצעה, רצוני לציין
כי אני יודע שבמס של שנת 1951/52 חל שיפור ניכר בגביה, ואין בזה כל ספק.
לדעתי, אנו צריכים להעריך את העבודה הקשה והבלתי-נעימה של המנגנון,
כשאני בא לציין את הצללים. אני רוצה לקוות שהמנגנון עבד ועובד במסירות
ובאמונה. זוהי עובדה.

לגבי העתיד: צריך להבטיח שהדברים האלה
לא יקרו. הענין של מס ההכנסה לשנת 1951/52 צריך להיות בפנקסים פתוחים
והם צריכים להיות נוגעים לשנת 1952/53. פירושו של דבר: להמשיך בגביה
נוספת תוך בדיקה נוספת. נאמר, שנציבות מס ההכנסה תיטיב לעשות עם תראה
את הפנקסים כפנקסים פתוחים.

ועוד: אינני רוצה שתהיה הפליה לטובה.
אני בא לתבוע שיתר חלקי הציבור ימלאו את חובתם וישלמו מס הכנסה. הצעה
היא, לראות את הפנקס כפתוח על מנת שנציבות מס ההכנסה תוכל לגבות.

מ. מנהל:
אני רוצה להגיד לוועדה באיזה כיוון לדעתי
צריכה הוועדה ללכת, כדי להטיק את התועלת
מהפרסום, משום שפרסום זה לא פורסם לשם סנסציה, אלא כדי לתקן משהו.
ובכן, אינני חושב שזה מענינה של הוועדה להעסיק חקר אם פלוני או אלמוני
מסר הצהרה כוזבת. זה דבר חשוב למצוא אם ישנם מקרים של מוסרי הצהרות

מה שמעבירין אותי הווא: כיצד קרה שבגריס

כה בולטים לעין כרטיס כבלתי אמיתיים. מולם ישנם דברים אשר עליהם
דעלטה הם לא אמיתית. ובכן, כיצד קרה שמסדר המוצר מסן את ידו ורואה זאת
כשומה סופית.

"דבר" בחר לו מספר דוגמאות. הווא לקח

פירטה בתל-אביב; בין חנות אשר הכנסתה החודשית היא 160 לירות בלבד;
בין גזמן שמדלר קטן עצמאי במדינה, ברחוב צדדי מרוויח 180 לירות לחודש.
על זה יש גושפנקא של המוצר.

הכנסת, כמוסד מסובה על הממשלה, חייבת
לגלות היכן הליקויים, כי הרי על יסוד זה לא תוכל לדרון שוט דו"ח כספי
במדינה. אין זו גישה. הבה קרה, כי בשנת השומה 1953/54 מושרו וקבלו
גושפנקא של שומות.

לדעתי, הכיוון בו מבו צריכים ללכת

צריך להיות זה: הוועדה תבחר ועדת מטבה אשר תקח את המקרים הבולטים
ביותר ויא"כ, אשרי שהיא תסיין אותם, תלך למסדר המוצר ותראה כיצד
הגיעו הדברים לידי כך. כרבע לא מעבירין אותי כיצד התנהג פקיד, יא"כ הווא
בהג בקלות ראש, או אם צריך לסלקו; מה שמעבירין אותי הווא, מה הן השיטות
הלקויות במסדר המוצר שבהג לקבל את ההצהרות שהן רחוקות מן המציאות.
ולבסוף, שהוועדה זו תבוא עם מסקנות מה יש לשנות. כי אז בסיק תועלת.
זה לא עבירין מוסרי, אלא זה עבירין פיסקלי חשוב מוד.

התוצאה של הסדר מינה שלילית.

ב"ר ברנא:

אני חושב שזה חיוב ודעת קהל היא רחבה.

מ. סנה:

אני חושב, שכדי להבריג את זה, צריך
שתמנה ועדת מטבה פרלמנטרית, אשר
מתפקידה יהיה לבחון את השיטות במסדר המוצר ולגלות את הליקויים בשיטות
בהם הווא בוקט, ולהביא לכנסת מסקנות כדי לשנות את הכיוון.

בראובי להעיר שתי הערות כלליות אבל

ב"ר ברנא:

מעניינות. במנגליה: מתוך 3 מיליון
שומות של עסקים. זאת מוסרת לא שכירים, 70% הכנסתם היא פחות מ-500 לירות
שמדלינג לשנה; במסריקה: 85% של שומות עצמאיים, הכנסתם היא פחות
מ-5000 לירות.

(ב) במנגליה, במסריקה ובגרמניה;

מספר העצמאיים בהשוואה לשכירים הווא, 1 ל-6 או 1 ל-7 עד 1 ל-8.
ומילר בישראל - 1 ל-2.

לגבי יחידות עסק יותר גדולות שגן מנהלות

בצורה של חברה, הרי שמבו מנהלים כפי שנהלנו עד כה, ובשנים האחרות מבו
בראה תופעה מעניינת מוד. אותו מר פרומצ'נקו עם הווא מקבל יותר מסכורת,
אזי החברה מסלמת, והיה, אם פרומצ'נקו לוקח 20-30 אלף לירות מסכורת,
אזי כתוצאה מכך יעלה הכנסה של הניכויים של המס המסלם מהשכירים.
לכן אולי פקיד השומה לא סמו לב עם פרומצ'נקו מנהל החברה "עלית",
הצחיר על 400-500 אלף לירות, ומסלח עם על זה כמובן. מולם יחד עם זאת,
אין ספק שהווא גם יכול להודיע על 350 לירות.

לגבי חברות קטנות, הן בכלל לא מראות רווח.

ואם חבר הכנסת סנה הזכיר איזה מקרה של חנות או עסק, אזי אני מעיז לנחש
שזה בכל זאת חברה, כמעט הייתי מומר בטעות, שנסמרה יתרה שמוצאה כמסכורת
לבעלי העסק.

הייתי מבקש מטר ברוש שלקראת הדיון הבא,
יספק לוועדה ד"ר בלוך כ.ז.2.

י. גור:

בני דומה לטובל אם יש סטטיסטיקה של
סם הכנסה סוציאלית או סיוג.

י. צור:

הינן לנו עוד סטטיסטיקה. המכונות נשברו.
הניכויים שהיו בשנת 1952/53 הביעו לסכום

ד"ר ברוש:

של 31 מיליון לירות.

הישיבה הבאה תתקיים ביום א'.

היו"ר י. גור:

הישיבה בועלה בטעה 18.30.